

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ БЖД ДЛЯ СТУДЕНТІВ КЛАСИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Г.М. Тимченко, А.М. Тимченко

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Анотація. В роботі вперше вивчені особливості формування знань у студентів за умов різних форм аудиторної та самостійної роботи, що в значній мірі характеризує ступінь активності та мотивації до навчання, а також рівень взаємодії між всіма учасниками навчально-виховного процесу. В роботі вперше вивчено особливості формування знань у студентів за умов різної кількості навчальних годин на аудиторну та самостійну роботу з БЖД.

Ключові слова: рівень знань, аудиторна робота, самостійна робота, безпека життєдіяльності.

Аннотация. В работе впервые изучены особенности формирования знаний у студентов при условии разных форм аудиторной и самостоятельной работы, что в значительной степени характеризует степень активности и мотивации к обучению, а также уровень взаимодействия между всеми участниками учебно-воспитательного процесса. В работе впервые изучены особенности формирования знаний у студентов при условии разного количества учебных часов на аудиторную и самостоятельную работу по БЖД.

Ключевые слова: уровень знаний, аудиторная работа, самостоятельная работа, безопасность жизнедеятельности.

Annotation. The first characteristics of the formation of knowledge among students during classroom activities and self-study, which is largely characterized by the degree of activity and motivation to learn and the level of cooperation within educational process are in this article. For the first time the features of the formation of the students' knowledge have been studied, under the conditions of different number of hours of classroom and self-study activities.

Keywords: knowledge level, classroom work, self-study, everyday safety.

У зв'язку із скороченням кількості аудиторних годин на викладання дисципліни «БЖД» певні факультети та спеціальності скоротили кількість аудиторного часу виключивши практичні заняття та збільшивши кількість самостійної роботи, що спостерігається і при вивченні даної дисципліни студентами дистанційної форми навчання на факультеті міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Основними формами організації самостійної роботи при вивченні дисципліни «БЖД» є читання підручника, нормативних джерел, робота на практичних заняттях та заповнення «Робочого зошита для самостійної роботи студентів»; відповідь на запропоновані запитання; підготовка індивідуальних завдань у вигляді презентацій та рефератів, розв'язання задач і вправ за взірцем, розв'язання ситуативних задач.

Розробляючи завдання для самоконтролю, викладачі керуються рівнем знань, який повинні отримати студенти з певного розділу програми та ознаками, які відповідають даному рівню знань.

Під час вивчення курсу «БЖД» студенти дистанційної форми навчання факультету МЕВ та ТБ мали змогу самостійно опрацювати лекційний матеріал, який був розширений додатково презентаційними матеріалами до кожної навчальної теми, що дало змогу покращити рівень засвоєння навчального матеріалу, та скласти залікову роботу. У зв'язку із відсутністю можливості виконати практичні завдання, які не були передбачені робочим планом курсу, 51 % студентів склали залік на задовільні оцінки. Слід зазначити, що лише 76 % студентів виконали навчальні завдання, передбачені робочою програмою курсу, та лише 15 % від загальної кількості студентів склали залік на незадовільну оцінку.

Однак дистанційне навчання студентів за своєю сутністю має потенціал для реалізації індивідуального підходу, який можна було реалізувати лише через участь у форумі. До того ж форум передбачав участь студентів в обговоренні питання соціальних небезпек, а саме питання спроможності життя в українському суспільстві ВІЛ/СНІД-інфікованих людей. Близько 80 % студентів, які приймали участь при дистанційному вивченні курсу, прийняли активну участь в обговоренні цього питання. Слід зазначити, що більшість студентів підтримали свої відповіді на форумі розміщенням наочних картинок-плакатиків з питань ВІЛ/СНУДу, що дало змогу додатково привернути увагу учасників до цього актуального питання сучасності за допомогою методів наочності. Незважаючи на те, що за даними ВООЗ Україна належить до країн з низьким рівнем розповсюдженості ВІЛ-інфекції, Інформаційний бюлетень Українського центру СНІДУ № 36 від 2011 р. вказує на те, що «Україна залишається в категорії країн з концентрованою стадією епідемії ВІЛ-інфекції». За даними на 2010 р. в Україні зареєстровано 181609 випадків ВІЛ-інфекції, в 2011 р. зареєстровано 6514 ВІЛ-інфікованих жінок віком 15–49 років та 4049 дітей, які народжені ВІЛ-інфікованими матерями, у 2012 р. зареєстровано 17132 нових випадки ВІЛ-інфекції, зокрема 3344 у дітей віком до 14 років.

З метою створення для студентів дистанційної форми навчання таких умов навчання, за яких кожен студент мав би можливість спробувати себе в якості дослідника, було створено власний навчальний продукт – індивідуальний робочий зошит з навчально-пізнавальними завданнями. На робочий зошит покладено 2 основні функції: *розвивальну*, яка полягала у можливості цілеспрямованого формування

самостійності як особистісної якості, а також забезпеченні розвитку творчих якостей, суб'єктності; та *управлінську*, яка реалізувалася через створення для студентів умов самостійно робити свідомий вибір відповідно до пізнавальних інтересів, планувати навчальну діяльність, оцінювати власні результати, виробляти індивідуальні засоби управління.

Студент за допомогою робочого зошита мав можливість вибрати власну траєкторію навчання. З метою стимулювання у студентів творчої діяльності у зошиті надавався перелік як обов'язкових завдань, так і альтернативних. Завдання були розподілені на репродуктивні, евристичні та творчі. Використання альтернативних завдань активізувало творчу діяльність студентів, оскільки при їх виборі вони мали зважити усі плюси та мінуси різних варіантів, аналізуючи умови завдань та оцінюючи свої можливості. Зазначимо, що базовий навчальний матеріал був запропонований в обов'язкових завданнях і це виключало можливість неповного засвоєння навчальної програми. У підготовці до сесії робочий зошит слугував студентам доречним та корисним засобом, в якому зібрані всі необхідні навчальні матеріали, що створені власними пізнавальними зусиллями. Індивідуальний робочий зошит як елемент навчально-методичного комплексу дистанційного курсу, що містить однаковий для всіх контент, завдяки запропонованій структурі, а також альтернативним завданням на вибір забезпечує студенту не лише умови для управління навчально-пізнавальною діяльністю через елементи планування часу, а й можливість самостійно обирати навчальні завдання за інтересами та можливість спробувати себе в якості дослідника, виконуючи творчі завдання. Зошит створює умови, за яких студент має активно включитися до пізнавальної діяльності, вчитися аналізувати опрацьований матеріал, формулювати питання, робити висновки та узагальнення, складати алгоритми дій, тобто проявляти самостійність і розвивати індивідуальний потенціал майбутнього фахівця.